

Další členský vklad a další majetková účast

Vztah mezi členem družstva a družstvem o dalším členském vkladu či další majetkové účasti je vztahem závazkovým, z něhož vzniká družstvu právo na plnění a členu družstva povinnost plnit (§ 488 obč. zák.). Proto na tento vztah dopadá ustanovení § 261 odst. 3 písm. b) obč. zák. Otázky neupravené částí druhou obchodního zákoníku, popř. stanovami družstva, se pak řídí úpravou obsaženou v části třetí obchodního zákoníku.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Odo 425/2006, ze dne 29.4.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce M. B., zastoupeného advokátkou, proti žalovanému B. d. Ž., zastoupenému, advokátem, o zaplacení částky 1,019.555,- Kč s příslušenstvím, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 12 Cm 16/2001, o dovolání žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 29. června 2005, č. j. 11 Cmo 337/2004-79, tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29. června 2005, č. j. 11 Cmo 337/2004-79, se v napadeném zamítavém výroku ve věci samé a ve výroku o nákladech řízení před soudy obou stupňů, zrušuje a v tomto rozsahu se věc vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 24. června 2004, č. j. 12 Cm 16/2001-60, uložil žalovanému zaplatit žalobci částku 1,019.555,- Kč s 8,5% úrokem z prodlení od 1. října 2001 do zaplacení (výrok I.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok II.).

Odkazuje na výsledky provedeného dokazování soud prvního stupně zejména uvedl, že žalobci jako členu žalovaného byl na základě zápisu o přidělovém řízení ze dne 4. listopadu 1997 (dále jen „zápis o přidělovém řízení“) a rozhodnutí o přidělení bytu ze dne 12. června 2000 (dále jen „rozhodnutí o přidělení bytu“) přidělen družstevní byt č. C3/15 o velikosti 3+kk/L v P., (dále jen „byt“). Žalobce zaplatil dne 28. listopadu 1997 částku 903.420,- Kč a dne 8. července 1998 částku 575.000,- Kč a 425.000,- Kč. Mezi účastníky bylo dohodnuto, že byt bude žalobci předán ve 4. čtvrtletí roku 1998, byť v rozhodnutí o přidělení bytu je tento údaj přepsán na 3. čtvrtletí roku 2000. Celková částka byla dohodnuta jako „pevná cena“ za byt ve výši 1,903.420,- Kč. Rozhodnutím představenstva žalovaného ze dne 25. dubna 2000 došlo ke zvýšení ceny bytu o 384.757,- Kč. Přípisem ze dne 5. května 2000 žalobce zvýšení ceny odmítl s tím, že „pevnou cenu“ za byt ve výši 1,903.420,- Kč již zaplatil, a proti rozhodnutí představenstva podal odvolání. Usnesením shromáždění delegátů žalovaného ze dne 15. května 2000 bylo odvolání žalobce zamítnuto. Městský soud v Praze usnesením ze dne 8. února 2001, ve věci vedené pod sp. zn. 25 Cm 162/2000, určil, že usnesení shromáždění delegátů žalovaného, je neplatné. Přípisem ze dne 23. prosince 2000 žalobce odstoupil od přidělení bytu, když ve 3. čtvrtletí roku 2000 k předání bytu nedošlo. Žalovaný vrátil žalobci částku 1,903.420,- Kč dne 29. června 2001.

Zabývá se otázkou, zda mezi účastníky vznikl smluvní vztah na základě zápisu o přidělovém řízení a rozhodnutí o přidělení bytu, soud prvního stupně s odkazem na ustanovení § 43a odst. 1 a § 44 odst. 1 občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“) dovodil, že zápis o přidělovém řízení je projevem vůle směřujícím k uzavření smlouvy. Rozhodnutí o přidělení bytu hodnotil jako smlouvu, v níž „obě strany projevíly jednoznačnou vůli v tom smyslu, že žalobci jako členu družstva bude žalovaným ve 4. čtvrtletí roku 1998, resp. ve 3. čtvrtletí 2000 přidělen předmětný byt za pevnou částku 1,903.420,-

Kč. To, že žalobce smlouvu akceptoval, je jednoznačně zřejmé z jeho jednání, a to úhrady první splátky“. Uzavřel, že mezi účastníky byla uzavřena inominátní smlouva podle ustanovení § 269 obchodního zákoníku (dále též jen „obch. zák.“). Žalovaný byl v prodlení s plněním povinnosti „poskytnout byt“ v původně dohodnutém termínu vyplývajícím z této smlouvy. Žalobce poskytl náhradní lhůtu k plnění do 3. čtvrtletí roku 2000 a poté od smlouvy odstoupil přípisem ze dne 23. prosince 2000 v souladu s ustanovením § 346 obch. zák. Podle ustanovení § 351 odst. 2 a § 502 obch. zák. má proto právo na úroky z poskytnutých peněžních prostředků za dobu, kdy žalovaný tyto prostředky držel, spolu s úroky z prodlení podle § 369 odst. 1 obch. zák.

Vrchní soud v Praze k odvolání žalovaného rozsudkem ze dne 29. června 2005, č. j. 11 Cmo 337/2004-79, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně co do částky 96.995,- Kč (první výrok), ohledně částky 922.560,- Kč a 8,5% úroku z prodlení z částky 1,019.555,- Kč jej změnil a žalobu v tomto rozsahu zamítl (druhý výrok) a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů (třetí výrok).

Odvolací soud po doplnění dokazování dospěl k závěru, že skutková zjištění soudu prvního stupně jsou správná. Neztotožnil se však s právním posouzením věci a zdůraznil, že vztah mezi účastníky je třeba posoudit výlučně podle ustanovení obchodního zákoníku o družstvech a podle stanov žalovaného.

Ze stanov žalovaného (v rozhodném znění) zjistil, že majetková účast člena družstva je upravena v čl. 14 a 15. Podle čl. 14 odst. 1 majetkovou účast člena v družstvu tvoří základní členský vklad a další majetková účast člena na podnikání družstva. Další majetková účast - „členský podíl“ - představuje podle čl. 15 odst. 1 majetkovou účast na družstevní výstavbě. Čl. 15 v odst. 1 až 5 „počítá“ se zálohovou výší „členského podílu“, kterou určuje představenstvo před zahájením výstavby tak, aby jeho výše kryla rozpočtem stanovené náklady připadající na byt, který byl členovi přidělen, snížené o jiné zdroje, a člen je povinen „zálohový členský podíl“ zaplatit před zahájením výstavby ve výši a lhůtě stanovené představenstvem. Podle odst. 5 čl. 15 o konečné výši „členského podílu“ určeného zálohově rozhoduje představenstvo po finančním uzavření stavby.

Odtud odvolací soud dovodil, že žalobce se „ve shodě“ s § 223 odst. 4 obch. zák. a čl. 14 a 15 stanov zavázal k další majetkové účasti na družstevní výstavbě ve formě „členského podílu“. Akcentoval, že zápis o přidělovém řízení nelze pro neurčitost považovat za „platný právní úkon“, neboť se v něm hovoří o tom, že předsedovi družstva bude předložen návrh na přidělení konkrétního družstevního bytu žalobci, a žalobce se zavazuje zaplatit „cenu“ bytu. Podle stanov však mohlo jít pouze o úhradu členského podílu, a nikoli kupní cenu, když šlo o přidělení družstevního bytu ve vlastnictví žalovaného do užívání žalobce. Na tento případ nedopadá ustanovení čl. 15 odst. 5 in fine stanov, podle něhož se „při prodeji bytu za pevnou cenu nepoužije ustanovení o finančním uzavření stavby a konečném vyúčtování členského podílu“. Ze stanov nelze dovodit právo člena na předání budovaného bytu do užívání k určitému datu. K úhradě zvýšených nákladů na výstavbu bytu družstvo požadovalo doplacení části „členského podílu“ podle čl. 15 odst. 5 stanov a nebyl dodržen ani „orientačně stanovený“ termín předání bytu do užívání. Odstoupil-li žalobce z těchto důvodů přípisem ze dne 23. prosince 2000 od přidělu bytu, nešlo o odstoupení od smlouvy, jejímž předmětem by byl závazek žalovaného předat byt žalobci do užívání za pevně stanovenou cenu a v přesně určeném termínu. Doručením přípisu žalobce ze dne 23. prosince 2000 žalovanému odpadl právní důvod plnění tzv. další majetkové účasti a žalobci vzniklo právo na vrácení zálohově zaplaceného „členského podílu“. Povinnost vrátit plnění vznikla žalovanému dnem následujícím poté, co byl žalobcem k plnění vyzván.

Odvolací soud uzavřel, že žalobci náleží úroky z prodlení ve výši 10 % podle § 1 nařízení vlády č. [142/1994](#) Sb., z částky 1,903.420,- Kč za dobu prodlení od 29. prosince 2000 do 1. července 2001, tj. 96.995,- Kč. Ve zbytku není požadavek žalobce důvodný, a to ani pokud jde o 8,5% úrok z prodlení z žalované částky, když přiznání úroku z prodlení z kapitalizovaného úroku z prodlení nemá oporu v

hmotném právu.

Proti druhému a třetímu výroku rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, odkazuje co do jeho přípustnosti na ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) a namítá, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci, tj. uplatňuje dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Dovolatel zejména nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že na vztah mezi účastníky je třeba aplikovat pouze ustanovení obchodního zákoníku o družstvech a stanovy. Žalovaný podle stanov od samého počátku vztahu nepostupoval, při „uzavírání dohody“ se jimi neřídil a začal se na ně odvolávat až v době, kdy zjistil, že nemůže dostát svému závazku obstatat a předat byt za předem dohodnutou částku. Namítá, že jak z ustanovení § 221 odst. 2 obch. zák., tak ze stanov vyplývá, že vztah mezi žalobcem a žalovaným byl vztahem členským, tedy závazkovým, který se řídí třetí částí obchodního zákoníku upravující obchodní závazkové vztahy.

Podle názoru dovolatele nemůže obstát ani závěr, že zápis o přidělovém řízení je neplatným právním úkonem pro neurčitost. Pokud by byl závěr odvolacího soudu správný, pak žalobce plnil částku 1,903.420,- Kč bez právního důvodu a žalovaný získal bezdůvodné obohacení, které by muselo být spolu s užitky vydáno.

Odvolacímu soudu vytýká, že nesprávně posoudil „další finanční účast“ požadovanou žalovaným jako „doplnění členského podílu“, neboť se zavázal pouze k tomu, že uhradí pevně stanovenou částku za byt. Pokud by se jednalo o zálohovou výši „členského podílu“ a ne o pevnou „cenu“ bytu, nic žalovanému nebránilo, aby tuto skutečnost do zápisu o přidělovém řízení uvedl. Právě z důvodu dohody na pevné částce za byt účastníci smlouvu uzavřeli, určení pevné částky za byt bylo hlavním důvodem, proč k uzavření smlouvy došlo. Žalovaný závazek předat byt v dohodnutém termínu za dohodnutou cenu nesplnil. Proto požaduje, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a je i důvodné.

Nejvyšší soud, jsa vázán uplatněným dovolacím důvodem a jeho obsahovým vymezením (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), přezkoumal rozhodnutí odvolacího soudu zejména co do správnosti právního posouzení věci.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 223 odst. 4 obch. zák. členové družstva se mohou zavázat, pokud to stanovy připouštějí, k dalšímu členskému vkladu a k další majetkové účasti na podnikání družstva za podmínek určených stanovami.

Z ustanovení § 261 odst. 3 písm. b) obch. zák. vyplývá, že třetí částí zákona upravující obchodní závazkové vztahy se řídí bez ohledu na povahu účastníků závazkové vztahy mezi zakladateli družstva a mezi členem a družstvem, jakož i mezi členy družstva navzájem, pokud vyplývají z členského vztahu v družstvu, jakož i ze smluv o převodu členských práv a povinností.

Odvolací soud založil své rozhodnutí na blíže neodůvodněném závěru, podle něhož se vztah mezi členem družstva a družstvem, založený převzetím závazku k další majetkové účasti na podnikání družstva členem družstva podle § 223 odst. 4 obch. zák., neřídí ustanoveními části třetí obchodního zákoníku.

K tomu Nejvyšší soud uzavřel, že vztah mezi členem družstva a družstvem o dalším členském vkladu či další majetkové účasti je vztahem závazkovým, z něhož vzniká družstvu právo na plnění a členu družstva povinnost plnit (§ 488 obč. zák.). Proto na tento vztah dopadá ustanovení § 261 odst. 3 písm. b) obch. zák. Otázky neupravené částí druhou obchodního zákoníku, popř. stanovami družstva, se proto řídí úpravou obsaženou v části třetí obchodního zákoníku. Závěr odvolacího soudu proto není správný a dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. byl uplatněn právem.

Odvolacímu soudu lze vytýkat i to, že ačkoliv uzavřel, že „zápis o přidělovém řízení“ ze dne 4. listopadu 1997 nelze pro neurčitost „považovat za platný právní úkon“, v rozporu s ustanovením § 157 odst. 2 o. s. ř. neuvedl, co je (podle jeho názoru) právním důvodem, na jehož základě měl žalobci vzniknout závazek k další majetkové účasti na podnikání družstva a jenž měl doručením přípisu žalobce ze dne 23. prosince 2000 odpadnout, ani na základě jaké právní normy k odpadnutí tohoto právního důvodu došlo.

Jelikož právní posouzení věci odvolacím soudem, podle něhož vztah mezi účastníky je třeba posoudit výlučně podle ustanovení obchodního zákoníku o družstvech a podle stanov žalovaného, není správné a řízení před odvolacím soudem je postiženo vadou, jež mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu - v dovoláním napadeném rozsahu a v souvisejícím výroku o náhradě nákladů řízení - podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty za středníkem o. s. ř. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta první o. s. ř.).

V dalším řízení se odvolací soud bude zabývat otázkou, zda mezi účastníky vznikl závazkový vztah podle ustanovení § 223 odst. 4 obch. zák., čím byl tento vztah založen, jaká práva a povinnosti účastníkům vznikla, jak bylo z tohoto vztahu plněno a zda odstoupení žalobce přípisem ze dne 23. prosince 2000 je platné a jaké vyvolalo účinky.

Podle ustanovení § 200e odst. 1 a 3 o. s. ř. ve vazbě na ustanovení § 9 odst. 3 písm. g) o. s. ř. se ve sporech z právních vztahů mezi družstvem a jeho členem, jde-li o vztahy týkající se členského vztahu v družstvu - a o takový vztah v projednávané věci jde - rozhoduje usnesením. Rozhodnutí soudu prvního stupně i soudu odvolacího mají proto povahu usnesení, i když tak nejsou označena. Proto také dovolací soud rozhodl ve věci usnesením. Uvedený nedostatek označení však není takovou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)